

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI
EUROREGIONALNEJ IM. ALCIDE DE
GASPERI W JÓZEFOWIE

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA POWIATU OTWOCKIEGO

(raport z badań)

Opracowanie
Katarzyna Ferszt-Piłat

Józefów 2005

Projekt Okładki
Maria Fafińska

Redakcja techniczna
Dorota Kornecka

ISBN 83-921936-0-1

Wydanie 1

Druk:
Sowadruk
ul. Hrubieszowska 6A,
01-209 Warszawa

Wydawnictwo
Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi
w Józefowie k./ Otwocka
ul. Sienkiewicza 2
05-410 Józefów
tel. (+48 22) 789 19 03
fax. (+48 22) 789 19 03
www.wsge.edu.pl
promocja@wsge.edu.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1. Hipotezy i pytania badawcze	6
1.2. Metoda badawcza	7
1.3. Analiza	8
2. Charakterystyka społeczno-demograficzna badanych	8
2.1. Informacje ogólne	8
2.2. Sytuacja społeczno-materialna	10
3. Miejsce zamieszkania w opinii badanych	12
3.1. Satysfakcja z miejsca zamieszkania	12
3.2. Zakorzenie i więzi lokalne	14
3.3. Poczucie tożsamości	15
4. Infrastruktura i rozwój lokalny w powiecie	17
4.1. Ocena rozwoju i funkcjonowania własnej gminy.....	17
4.2. Potencjalne czynniki rozwoju lokalnego w opinii mieszkańców	19
4.3. Polityka lokalna.....	20
5. Działalność administracji samorządowej	23
5.1. Znajomość jednostek administracji samorządowej	23
5.2. Efektywność i skuteczność urzędów administracji samorządowej w opinii mieszkańców	25
5.3. Relacje z pracownikami administracji samorządowej	25
5.4. Znajomość przedstawicieli administracji samorządowej	26
6. Przepływ informacji i komunikacja wśród mieszkańców	27
6.1. Formy i sposoby komunikacji	27
6.2. Znajomość lokalnych mediów	28
7. Styl życia i sposób spędzania wolnego czasu	30
7.1. Preferowane formy spędzania wolnego czasu	30
8. Aktywność społeczna i organizacyjna mieszkańców	31
8.1. Świadomość obywatelska	31
8.2. Aktywność organizacyjna	32
9. Dostrzegane problemy społeczne	33
9.1. Praca i bezrobocie	33
9.2. Inne problemy społeczne	35

10. Wnioski podsumowujące	37
11. Zakończenie	40
12. Bibliografia	42
13. Załączniki	43

1. Wprowadzenie

We współczesnych społeczeństwach globalnych zachodzą przemiany więzi społecznych. Z jednej strony rozwija się świadomość wspólnej solidarności światowej, z drugiej następuje wzrost egoizmu społecznego, który zwiększa poczucie alienacji wśród jednostek oraz grup społecznych. Brak właściwych relacji i dezintegracja ludzkich więzi w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia sfery bezpieczeństwa społecznego. Alternatywą dla tak pojętego społeczeństwa globalnego wydają się być społeczności lokalne, jako że „odpowiadają one poprzez zakorzenienie, fundamentalnym ludzkim pragnieniom: wspólnego zamieszkiwania, wspólnej pracy, wspólnych doświadczeń i wspólnego istnienia”¹. Takie rozumienie odpowiada klasycznemu ujęciu społeczności-wspólnoty, sformułowanej przez klasyka socjologii niemieckiej Ferdynanda Tönniesa. Współcześni badacze proponują odmienny, bardziej odpowiadający nowoczesności model lokalnej społeczności samorządowej². Stanowi on pozytywną reakcję na procesy globalizacji, a jego podstawową ideą jest umacnianie wzorów społeczeństwa obywatelskiego. Istotną cechą takiej społeczności jest dobrowolność zrzeszania się ludzi. Powstaje i funkcjonuje wiele zrzeszeń i organizacji, które na celu mają rozwiązywanie określonych problemów tej społeczności. Rozwój lokalny stanowi główną wytyczną, a obywatele wspólnie z lokalnymi organizacjami biorą udział w kształtowaniu polityki lokalnej. Elity władzy wyłaniane są w wyborach demokratycznych. Jest to społeczność otwarta, nie stawia przeszkód napływowi i odpływowi ludzi. Członków takiej społeczności cechuje silna tożsamość lokalna. Silnie identyfikują się oni z miejscem zamieszkania i aktywnie uczestniczą w lokalnym życiu społecznym, politycznym, kulturowym i organizacyjnym³. Wielu badaczy uważa, że współczesne społeczności lokalne, tak jak społeczności tradycyjne stanowią wspólnoty, jednak oparte są one nie tylko o naturalne i nieformalne więzi, ale w większym stopniu charakteryzują się stosunkami umownymi. W nowoczesnych „zorganizowanych” społeczeństwach dzięki funkcjonowaniu takich arbitralnych zależności, społeczność lokalna-wspólnota może efektywniej zaspokajać swoje cele i potrzeby. Tym samym tego typu społeczność lokalną-wspólnotę odnieść możemy nie tylko do społeczności wiejskich i małomiasteczkowych, ale także do

¹ P. Starosta. Społeczne skutki globalizacji. W: Globalizacja. Red. J.Klich. Kraków 2001 s.55-56.

² Jest to propozycja formy społeczności lokalnej opartej na połączeniu dwóch przeciwstawnych, wyodrębnionych przez Tönniesa form zbiorowości: Gemeinschaft i Gesellschaft, czyli wspólnoty powstającej na bazie naturalnych, osobistych i organicznych stosunków społecznych oraz stowarzyszenia opartego na stosunkach arbitralnych, umownych.

³ P. Starosta. Poza metropolią. Wiejskie i małomiasteczkowe zbiorowości lokalne a wzory porządku makrospołecznego. Łódź 1995 s.102-106.